

УДК 372.881.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-3-42>

Тетяна ШВЕЦЬ,

orcid.org/0000-0002-5798-7630

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

(Переяслав, Київська область, Україна) *chvetstatiana@gmail.com*

Наталія ШВЕЦЬ,

orcid.org/0000-0002-2928-5164

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

(Переяслав, Київська область, Україна) *nathalie.chvets@gmail.com*

Олександр ШВЕЦЬ,

orcid.org/0000-0002-6588-5159

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

(Переяслав, Київська область, Україна) *olexandershvets@gmail.com*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІМИ УЧИТЕЛЯМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті відображено результати розвідки, присвяченої виявленню педагогічних умов дотримання принципів академічної доброчесності у ході реалізації наукових досліджень майбутніми учителями іноземних мов.

Проведений аналіз наукових джерел продемонстрував зацікавленість цією проблемою як вітчизняних (акцентують увагу на концептуальних основах формування академічної доброчесності майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти, законодавчій базі академічної доброчесності, методах уникнення випадків її порушення та визначенні шляхів їх подолання), так і зарубіжних дослідників (трактують академічну доброчесність як один зі складників етичної поведінки учасників освітнього процесу, необхідність дотримання ними наукової практики у процесі виконання навчальних завдань на дистанційній основі).

Установлено, що проблема сповідування принципів академічної доброчесності є актуальною і недостатньо розробленою в аспекті виявлення педагогічних умов її дотримання майбутніми учителями іноземних мов у процесі реалізації наукових досліджень за обраним фахом.

У результаті проведеного дослідження сформульовано авторське визначення поняття «педагогічні умови» як сукупність факторів, здатних уможливити стійку мотивацію та уміння організовувати процес наукового дослідження відповідно до принципів академічної доброчесності.

Визначено й обґрунтовано зміст педагогічних умов, що сприятимуть виробленню у майбутніх учителів іноземних мов стійкої потреби дотримуватися принципів академічної доброчесності у процесі реалізації наукових досліджень.

Такими педагогічними умовами є: ознайомлення, усвідомлення та засвоєння принципів академічної доброчесності, оволодіння майбутніми учителями іноземних мов специфікою укладання тексту наукової роботи, формування у майбутніх учителів іноземних мов уміння викладу результатів проведеного дослідження та здійснення цитувань згідно з вимогами академічної доброчесності.

Ключові слова: педагогічна умова, академічна доброчесність, методологія наукових досліджень, організація наукових досліджень, реалізація наукових досліджень, майбутній учитель іноземних мов.

Tetiana SHVETS,*orcid.org/0000-0002-5798-7630**Ph.D. in Pedagogy,**Associative Professor at Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department**Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav**(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) chvetstatiana@gmail.com***Nataliia SHVETS,***orcid.org/0000-0002-2928-5164**Ph.D. in Philology,**Associative Professor at Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department**Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav**(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) nathalie.chvets@gmail.com***Olexander SHVETS,***orcid.org/0000-0002-6588-5159**Ph.D. in Philology,**Associative Professor at Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department**Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav**(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) olexandershvets@gmail.com*

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF KEEPING TO THE PRINCIPLES OF ACADEMIC INTEGRITY BY FUTURE FOREIGN LANGUAGES TEACHERS IN THE PROCESS OF IMPLEMENTING SCIENTIFIC RESEARCH

The article reflects the results of research dedicated to the identification of pedagogical conditions for compliance with the principles of academic integrity during the implementation of scientific research by future foreign languages teachers.

The analysis of scientific sources demonstrated the interest in this problem of both domestic (emphasizing the conceptual foundations of the formation of academic integrity of future specialists in the field of preschool education, the legislative basis of academic integrity, methods of avoiding cases of its violation and determining ways to overcome them), and foreign researchers (interpreting academic integrity as one of the components of the ethical behaviour of participants in the educational process, the need for them to observe scientific practice in the process of completing educational tasks on a distance basis).

It has been established that the problem of practicing the principles of academic integrity is relevant and insufficiently developed in the aspect of identifying pedagogical conditions for its observance by future foreign languages teachers during the implementation of scientific research in the chosen field.

As a result of the conducted research, the author's definition of the concept of «pedagogical conditions» was formulated as a set of factors capable of enabling sustainable motivation and the ability to organize the process of scientific research in accordance with the principles of academic integrity.

The content of pedagogical conditions that will contribute to the development of future foreign languages teachers is determined and substantiated the need to adhere to the principles of academic integrity in the process of conducting scientific research.

Such pedagogical conditions are: familiarization, awareness and assimilation of the principles of academic integrity, mastering by future foreign languages teachers the specifics of composing the text of a scientific work, forming in future foreign languages teachers the ability to present the results of the conducted research and carry out citations in accordance with the requirements of academic integrity.

Key words: *pedagogical condition, academic integrity, methodology of scientific research, organizing of scientific research, implementing of scientific research, future foreign languages teacher.*

Постановка проблеми. Процес інформатизації суспільства загалом і освітнього процесу зокрема сприяв виникненню нових можливостей для подальшого розвитку особистості, її озброєнню сучасними знаннями, академічній мобільності здобувачів вищої освіти та їх ознайомленню зі здобутками науковців інших країн світу. Інтенсивна комп'ютеризація й інформатизація усіх сфер людської діяльності та започатку-

вання всесвітньої мережі Інтернет уможливили швидкий доступ індивіда до інформації, викладеної у різного роду оцифрованих джерелах, що є необхідною для організації й реалізації наукового дослідження.

Вільний доступ до інформації, розміщеної у мережі Інтернет, має свої недоліки, зумовлені можливістю як швидкого знаходження інформації в Інтернет-мережі, так і її копіювання за допомогою

комп'ютера, що фаворизує розвиток плагіату як способу використання недобросовісними особистостями чужих творів або думок без посилання на їх авторів. Підміна власних напрацювань чужими призводить до того, що майбутній фахівець замість набуття знань, умінь і навичок у процесі виконання передбачених освітньою програмою наукових досліджень, покликаних сформулювати його професійну компетенцію, вдається до неправомірної поведінки, підтасовуючи матеріали проведених наукових досліджень та підриваючи таким чином довіру до себе та закладу вищої освіти, в якому здобуває відповідний освітній рівень, шляхом створення псевдонаукових продуктів.

Із метою уникнення подібних випадків науково-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов повинна бути організована на засадах академічної доброчесності. З огляду на зазначене, завданням закладів вищої освіти є формування у майбутніх фахівців свідомої потреби дотримання принципів академічної доброчесності, що сприятиме зростанню якості їх підготовки, рівня рейтингу закладу вищої освіти та стане запорукою успішної реалізації наукового дослідження за обраною темою.

Аналіз досліджень. Проблема дотримання принципів академічної доброчесності перебуває у полі зацікавленості як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. У напрацюваннях вітчизняних науковців увага зосереджена на висвітленні: можливих порушень академічної доброчесності (Недогібченко, 2017: 13–21); концептуальних основ формування академічної доброчесності у майбутніх працівників закладів дошкільної освіти у процесі їх професійної підготовки (Сопова, 2018: 52–56); законодавчої бази академічної доброчесності та методів уникнення її порушень (Варава, 2019: 22–26); етико-правових основ академічної доброчесності, причин її недотримання та визначенні шляхів подолання порушень принципів академічної доброчесності (Бернацький, 2020: 75–86).

Зарубіжні науковці тлумачать академічну доброчесність як: самозобов'язання з боку дослідників дотримуватися основних правил належної наукової практики (Salathé, 2008); один із важливих компонентів здобуття будь-якого освітнього рівня, що є основою для поведінки суб'єктів, залучених до навчального процесу (Espiñeira Bellón, 2022) та досліджують особливості дотримання академічної доброчесності у ході виконання навчальних завдань в умовах дистанційного навчання, шляхом дохідливого пояснення здобувачам освітніх рівнів її важливості (Lee, 2020).

Опрацювання наукового доробку з досліджуваної проблеми дає підстави для ствердження, що ця проблема є недостатньо розробленою особливо у площині виявлення педагогічних умов реалізації наукових досліджень майбутніми учителями іноземних мов із дотриманням принципів академічної доброчесності, що й обґрунтовує актуальність цієї статті.

Мета статті – визначення педагогічних умов, необхідних для дотримання принципів академічної доброчесності у процесі реалізації наукових досліджень майбутніми учителями іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. Проблема відповідальності науковців і здобувачів вищої освіти за результати тих наукових продуктів, які вони створюють, продовжує перебувати у колі інтересів вітчизняної і зарубіжної громадськості. Особливої популярності у нашій державі проблема дотримання принципів академічної доброчесності набула у зв'язку зі входженням України до європейського освітнього простору та можливістю участі як науковців, так і здобувачів першого і другого рівнів вищої освіти у програмах міжнародної академічної мобільності, формами якої може бути навчання за програмами академічної мобільності, мовне або наукове стажування у зарубіжних навчальних закладах тощо.

Участь у програмах міжнародної академічної мобільності дозволяє їх учасникам продовжити навчання за кордоном або знайти собі престижну роботу в одній із країн світу після отримання диплому в Україні. Зазначене потребує підготовки професіоналів із розвиненим критичним мисленням, здатних до творчого розв'язання поставлених завдань будь-якої складності, використання нестандартних підходів і методів вирішення наукових проблем, критично-творчого опрацювання значного масиву інформації та її використання з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Перш, ніж перейти до викладу результатів проведеного дослідження, визначимо вихідне поняття, тобто, що ми розуміємо під педагогічними умовами.

Опрацювання наукового доробку вчених у галузі педагогіки та методики навчання дозволило встановити, що поняття «педагогічні умови» визначають як:

- комплекс чинників, що впливають на процес досягнення мети (Алексюк та інші, 1993);
- сукупність об'єктивних можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей реалізації педагогічного процесу,

що забезпечують успішне досягнення поставленої мети (Бражнич, 2001);

– сукупність взаємозалежних і взаємообумовлених заходів педагогічного процесу, які забезпечують досягнення конкретної мети (Дубич, 2007).

Як бачимо, у поданих вище дефініціях увага зосереджується на комплексному характері задіяних у педагогічному процесі чинників, орієнтованих на успішне досягнення поставленої мети.

Ґрунтуючись на визначеннях поняття «педагогічні умови» вітчизняними науковцями, у нашій статті педагогічними умовами дотримання принципів академічної доброчесності майбутніми учителями іноземних мов у процесі реалізації наукових досліджень уважатимемо таку сукупність факторів, що уможливають стійку мотивацію та уміння організувати процес наукового дослідження згідно з принципами академічної доброчесності.

Спираючись на дефініції та характеристику поняття «педагогічні умови», нами було визначено й обґрунтовано зміст педагогічних умов, необхідних для дотримання майбутніми учителями іноземних мов із метою реалізації наукових досліджень відповідно до принципів академічної доброчесності.

Першою умовою, необхідною для формування у майбутніх учителів іноземних мов стійкої мотивації до дотримання принципів академічної доброчесності у процесі реалізації наукових досліджень, вважаємо їх ознайомлення, усвідомлення та засвоєння ними принципів академічної доброчесності.

У ході опанування майбутніми учителями іноземних мов теоретичним матеріалом за темою «Поняття академічної доброчесності, принципи її дотримання та види можливих порушень» викладач спирається на відомості, викладені у розробленому нашим закладом вищої освіти, «Положенні про академічну доброчесність», де подано визначення поняття академічної доброчесності та обґрунтовано принципи, яких повинні дотримуватися учасники освітнього процесу (Положення про акад. доброчесність, 2020). Він також ознайомлює їх із дефініцією поняття «академічна доброчесність» та наголошує на необхідності сповідування у навчальному процесі принципів:

– верховенства права, суттю якого є справедливе ставлення до здобувачів вищої освіти на засадах добра, свободи, правової рівності, поваги до людської гідності, честі та істини;

– законності, як вимоги дотримання учасниками освітнього процесу Конституції України та законодавчих актів організації вищої освіти в Україні;

– соціальної справедливості, проявом якої є всебічний розвиток особистості здобувача освіти за його активної участі у житті держави та університету, а також повага до гідності кожного учасника освітнього процесу, нетерпимість до проявів аморальної та неетичної поведінки;

– науковості, як вимоги ознайомлення здобувачів вищої освіти з новими науковими досягненнями та методами наукового пошуку у певній галузі, дотримання ними об'єктивного висвітлення наукових фактів у процесі реалізації наукового дослідження та розкриття причинно-наслідкових зв'язків між досліджуваними явищами;

– дотримання авторського права, тобто необхідності наведення у текстах наукових праць бібліографічних посилань на джерела використаної інформації у разі звернення до ідей, розробок, тверджень, відомостей інших дослідників, а також надання достовірної інформації про методику організації наукового дослідження та одержані результати;

– достовірності результатів, що полягає, з боку здобувачів вищої освіти, у самостійному виконанні навчальних завдань поточного та підсумкового контролю та об'єктивності оцінювання результатів навчання науково-педагогічними працівниками;

– професіоналізму та компетентності, що передбачає наявність у здобувачів вищої освіти культури ділової комунікації, ґрунтовних знань освітніх компонентів, що є підґрунтям для реалізації наукових досліджень;

– партнерства і взаємодопомоги, тобто сприйняття усіх учасників навчального процесу майбутніми учителями іноземних мов як рівноправних сторін;

– відкритості й прозорості, що ґрунтується на доступності усієї освітньої, наукової, дослідницької інформації учасникам освітнього процесу;

– відповідальності – взяття відповідальності здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками за результати своєї діяльності.

Значення кожного із названих вище принципів роз'яснюється майбутнім учителям іноземних мов шляхом надання прикладів їх реалізації у практичній діяльності як науково-педагогічних працівників, так і здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів.

Під час оволодіння теоретичним матеріалом за цією темою майбутніх учителів іноземних мов ознайомлюють із можливими випадками порушення академічної доброчесності з боку науково-педагогічних працівників та самих здобувачів, а також повідомляють, яким чином можна уник-

нути недотримання академічної доброчесності у ході реалізації наукових досліджень.

Готуючись до практичного заняття за назвою вище темою, майбутні учителі іноземних мов розвивають своє уміння: виробляти дефініцію принципів академічної доброчесності, акцентувати увагу на можливих її порушеннях та вести наукову дискусію про дотримання цих принципів у ході реалізації передбачених освітньою програмою наукових досліджень.

Отже, ознайомлення з принципами академічної доброчесності, їх усвідомлення та засвоєння майбутніми учителями іноземних мов сприятиме виробленню у них свідомого бажання реалізувати передбачені освітньою програмою наукові дослідження відповідно до існуючих принципів академічної доброчесності.

Грунтуючись на потребі дотримання у процесі реалізації наукових досліджень принципу достовірності одержаних результатів, другу педагогічну умову було визначено як оволодіння майбутніми учителями іноземних мов специфікою укладання тексту наукової роботи.

Вивчаючи теоретичний матеріал за темою «Технологія опрацювання зібраного для наукового дослідження матеріалу», майбутні учителі іноземних мов ознайомлюються з правилами використання накопиченого матеріалу у процесі написання тексту наукової роботи. Вони отримують корисну інформацію про специфіку укладання наукового тексту, вимоги до викладу тексту наукового твору, особливості синтаксису та методи логічної побудови наукового тексту.

Матеріал лекції сприяє виробленню у майбутніх учителів іноземних мов уміння критичного мислення, знаходження доцільних варіантів вирішення поставлених завдань, чіткого та логічного висловлення своїх наукових ідей, представлення одержаних результатів наукового дослідження у формі академічних текстів.

Процес підготовки відповідей на індивідуальні творчі практичні завдання за цією темою покликаний виробити у майбутніх учителів іноземних мов уміння критичного сприйняття розміщеної у мережі Інтернет інформації, самостійного пошуку необхідної для реалізації наукового дослідження інформації, доцільності використання зібраної інформації у ході створення тексту наукової роботи та поетапного продукування на її основі власного наукового тексту.

Відомості теоретичного характеру за цією темою у поєднанні з виробленими практичними уміннями уможливають оволодіння майбутніми

учителями іноземних мов специфікою укладання тексту наукової роботи.

Хід підготовки майбутніх учителів іноземних мов до свідомого дотримання принципів академічної доброчесності у процесі реалізації наукових досліджень буде успішним за умови вироблення у них потреби грамотного використання наукових ідей та розробок інших науковців. Тому третьою педагогічною умовою є формування у них уміння викладу результатів проведеного дослідження та здійснення цитувань згідно з вимогами академічної доброчесності.

З огляду на викладене вище, подальше формування свідомої потреби дотримання майбутніми учителями іноземних мов принципів академічної доброчесності у процесі реалізації наукових досліджень відбувається у ході опрацювання теоретичного матеріалу за темою «Виклад результатів наукового дослідження відповідно до принципів академічної доброчесності». Матеріал цієї лекції сприяє ознайомленню зі специфікою викладу одержаних у процесі дослідження результатів та оформлення посилань і цитувань відповідно до вимог академічної доброчесності.

Під час лекції викладач повідомляє майбутнім учителям іноземних мов, що аналіз і синтез наукової інформації у процесі реалізації наукового дослідження за обраним фахом нерозривно пов'язаний із цитуванням, оскільки воно дозволяє виокремити уже відоме з досліджуваної проблеми та засвідчити правильність висунутих тверджень. У зв'язку з цим, у текстах наукових робіт має місце цитування думок інших науковців, які раніше досліджували проблему, пов'язану з темою, обраною ними для дослідження. Викладач пояснює, що цитати є уривками з опублікованих наукових творів, використовувани іншими дослідниками на підтвердження або розширення висунутих у ході наукового дослідження положень.

У ході опанування майбутніми учителями іноземних мов теоретичним матеріалом із названої вище теми їм доводиться інформація про види цитат, правила їх оформлення та розміщення у тексті наукової роботи, доцільність наведення цитат, їх бібліографічний опис тощо. Майбутні учителі іноземних мов дізнаються, що особливістю цитування є передача думок авторів першоджерел без викривлень, визначення їх поглядів на певне явище або процес, зіставлення різних точок зору на предмет наукового дослідження. З метою об'єктивної характеристики досліджуваного явища, автор наукової розвідки може створити власну систему переконливих доказів

для аргументації окремих положень, висунутих у його роботі.

Практичне заняття за цією темою та організована викладачем навчальна наукова дискусія за його змістом сприяють виробленню у майбутніх учителів іноземних мов уміння викладу тексту наукового дослідження та здійснення посилань на досягнення інших науковців відповідно до принципів академічної доброчесності.

Таким чином, опанування теоретичним матеріалом та участь у навчальній дискусії за змістом практичного заняття сприятимуть формуванню у майбутніх учителів іноземних мов уміння викладу результатів проведеного дослідження та

здійснення цитувань згідно з вимогами академічної доброчесності.

Висновки. У результаті проведеного дослідження було визначено педагогічні умови реалізації наукових досліджень майбутніми учителями іноземних мов згідно з принципами академічної доброчесності. Такими умовами вважаємо: ознайомлення майбутніх учителів іноземних мов із принципами академічної доброчесності, усвідомлення та засвоєння цих принципів; оволодіння специфікою укладання тексту наукової роботи; формування уміння викладу результатів проведеного дослідження та здійснення цитувань згідно з вимогами академічної доброчесності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексюк А. М., Аюрзанайн А. А., Підкасистий П. І., Козаков В. А. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навч. посіб. Київ: ІСДО, 1993. 336 с.
2. Бернацький О. В. До питання етико-правової природи академічної доброчесності в Україні. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. Івано-Франківськ: ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2020. Вип. 4 (92). С. 75–86.
3. Бражнич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Кривий Ріг, 2001. 238 с.
4. Варавя І. М. Проблема академічної доброчесності у сучасному суспільно-освітньому середовищі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 66. С. 22–26.
5. Дубич К. В. Особистісно орієнтоване виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Рівне, 2007. 267 с.
6. Недогібченко Є. Г. Академічна доброчесність: складові елементи. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. Київ: НДІ інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, 2017. № 6. С. 13–21.
7. Положення про академічну доброчесність у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький, 2020. 28 с.
8. Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2018. Вип. 3–4. С. 52–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2018_3-4_9 (дата звернення 20.10.2022).
9. Espiñeira Bellón E.M. ¿Cómo nos comportamos ante la integridad académica universitaria? *Integridad Academica*, 2022. URL: <https://cuedespyd.hypotheses.org/9905> (fecha de aplicación 10.08.2022).
10. Lee Ch. Comment préserver l'intégrité académique avec l'enseignement à distance. Paris: Turnitin, 2020. URL: <https://www.turnitin.com › blog › comment-preserver-inte...> (date d'application 23.09.2022).
11. Salathé M. Wissenschaftliche Integrität: Grundsätze und Verfahrensregeln. Basel: Schweizerische Akademie der Medizinischen Wissenschaften, 2008. 29 S.

REFERENCES

1. Alekseyuk A. M., Ayurzanayn A. A., Pidkasystryy P. I., Kozakov V. A. Orhanizatsiya samostiynoyi roboty studentiv v umovakh intensyfikatsiyi navchannya: navch. posib. [Organization of students' independent work in conditions of intensification of learning; manual] Kyiv: ISDO, 1993. 336 s. [in Ukrainian].
2. Bernatss'kyu O. V. Do pytannya etyko-pravovoyi pryrody akademichnoyi dobrochesnosti v Ukrayini [To the question of the ethical and legal nature of academic integrity in Ukraine]. *Visnyk LDUVS im. E. O. Didorenka. Ivano-Frankivs'k: LDUVS im. E. O. Didorenka*, 2020. Vyp. 4 (92). S. 75–86. [in Ukrainian].
3. Brazhnych O. H. Pedahohichni umovy dyferentsiyovanoho navchannya uchniv zahal'noosvitn'oyi shkoly [Pedagogical conditions of differentiated education of secondary school students]: dys. kand. ped. Nauk : 13.00.07. Kryvyi Rih, 2001. 238 s. [in Ukrainian].
4. Varava I. M. Problema akademichnoyi dobrochesnosti u suchasnomu suspil'no-osvitn'omu seredovyschi [The problem of academic integrity in the modern social and educational environment]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5. Pedahohichni nauky: realiyi ta perspektyvy*. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 2019. Vyp. 66. S. 22–26. [in Ukrainian].
5. Dubych K. V. Osobystisno oriyentovane vykhovannya studentiv v umovakh sotsiokul'turnoho seredovyscha vyshchoho navchal'noho zakladu [Personally oriented education of students in the conditions of the socio-cultural environment of a higher educational institution]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.07. Rivne, 2007. 267 s. [in Ukrainian].

6. Nedohibchenko YE. H. Akademichna dobrochesnist': skladovi elementy. Teoriya i praktyka intelektual'noyi vlasnosti [Academic integrity: constituent elements]. Kyiv: Naukovo-doslidnyy instytut intelektual'noyi vlasnosti Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrainy, 2017. № 6. S. 13–21. [in Ukrainian].
7. Polozhennya pro akademichnu dobrochesnist' u DVNZ «Pereyaslav-Khmel'nyts'ky DPU imeni Hryhoriya Skovorody» [Regulations on academic integrity at the «Pereyaslav-Khmelnytskyi SPU named after Hryhoriy Skovoroda»]. Pereyaslav-Khmel'nyts'ky, 2020. 28 s. [in Ukrainian].
8. Sopova D. Akademichna dobrochesnist' u systemi profesiynoyi pidhotovky maybutn'oho pedahoha [Academic integrity in the system of professional training of the future teacher]. Neperervna profesiyna osvita: teoriya i praktyka. 2018. Vyp. 3–4. S. 52–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2018_3-4_9 (data zvernennya 20.10.2022). [in Ukrainian].
9. Espiñeira Bellón E.M. ¿Cómo nos comportamos ante la integridad académica universitaria? Integridad Academica, 2022. URL: <https://cuedespyd.hypotheses.org/9905> (fecha de aplicación 10.08.2022).
10. Lee Ch. Comment préserver l'intégrité académique avec l'enseignement à distance. Paris: Turnitin, 2020. URL: <https://www.turnitin.com › blog › comment-preserver-inte...> (date d'application 23.09.2022).
11. Salathé M. Wissenschaftliche Integrität: Grundsätze und Verfahrensregeln. Basel: Schweizerische Akademie der Medizinischen Wissenschaften, 2008. 29 S.